

CARIT ETLAR

Fredsfyrsten.

Fortætt.

„Ja, fra den forbandede By, vort rige Hus ligger i Aske, min Husbonds mandige Hoved stillede de paa en Stage i vor Nabos Gaard, jeg saa det et Døgn til Ende, til Gendarmene begravede det paa Kirkegaarden, — Havn, Havn.“

Konen sank i Knæ under sin Lidelses Byrde og hulkede uden Taarer.

„Hvad vil du saa her hos mig?“ spurgte Joseph med streng Røst. „Jeg ved ikke, hvad Havn er.“

„De siger, du kan hekse, lille Fader, aa, gør et Mirakel, i to Døgn har jeg vandret, for at naa herop til dig, aa hvad, gør et eneste lille Mirakel, velsign min Dolk, saa den maa ramme, — eller,“ tilføjede Konen hviskende, som om hun undsa sig for sin Svaghed, „følg med tilbage og bring os Fred for min sidste Søns Skyld, de siger jo, du kan hekse.“

Kvinden omklamrede Josephs Knæ. Dette billede af Lidelse, Had, vildledt Sønderknuselse, som hvilede ved hans Fod, paakaldte hele hans Barmhertighed, her var Hjælp nødvendig, her kunde Aanden sejre over Kodets Fald.

„Jeg vil følge dig til Casamacciolo,“ sagde han blidt, „det er 7. Gang, maaske netop denne bliver den heldige.“

Lidt efter gik Joseph ned over sin slidte Sti til en af Jordens forrevne Afgrunde, men i Tanker kom han, da han gik, til at tegne et stort Kors med sit Hvidkridt paa den tjærede Hyttedør og glemte at skrive andet derunder end:

„Joseph.“

I flere Miles Omkreds udenfor selve Blodhavens Arnested, Casamacciolo, sporedes dens sørgelige Virkninger. Hverken Fjendehær, Hungersnød eller Pest vilde have fremkaldt et mere trøstløst Billede af Tillintetgørelsens og Ødelæggelsens hele Vederstyggelighed. Sværtede Brandruiner, afbarkede Kastanie- og Olivenlunde, hvis nøgne Grene straktes anklagende mod den smilende Himmel, omhuggede Vinhaver, dræbte Kreaturer, hvis Kød Ræve og Aadselfugle længst havde pilleret af de blegede Skeletter, mellem hvis buede Ribben spragledede Firben vimsede ud og ind. Landeplagens Svøbe havde her udslættet hvert menneskeligt Spor.

Da Joseph og hans Ledsagerinde naaede Kommuneskallet til den døde By, laa det store Missionskors væltet og splintret tværs over Vejen.

„De ulykkelige,“ udbrød han forfæret.

„De siger, der er ingen Gud,“ ytrede Konen, „jeg tror, de har Ret.“

„Fortvivlede Mennesker, saa er I dømt til at segne og gaa under.“

Et skarpt Rovfugleskrik syntes at svare bekræftende herpaa. En Grib hævede sig et Øjeblik paa smalle, kraftige Vinger fra et Dyraadse, for atter at slaa ned deri med udpilede Kløer og kvæsende Næb.

Joseph fremskyndede sine snublende Skridt, foroverbøjet som om han frygtede at komme for silde, dette hæslige Syn ildnede al hans Hjælpe-trang.

Nærmere ved Byen gabede de tomme, sværtede Husruiner ham trøstløst i Møde; men hvad der næsten saa allermest grufult ud, var en bredtandet Brandmur midt i en omhugget Vingaard, alle dens sværtede Rande var kantede med blodrøde Blomster, Kaktus, Pelargonier, blødende Nelikekvaste hang i Duske som blodige Strømme frem fra alle Revner og Vinduesgab. Der lød sære Toner indefra, en ung, solbrændt Pige stak pludselig sit Hoved frem over den glødende Karm, foran ved Brystet havde hun en stor højrd Valmue, en af dem, der staar en Dag i Solen og saa falder for Solen.

Da hun fik Øje paa Joseph, lo hun og strakte ham sine Hænder i Møde med et flakkende Blik. „Kommer du endelig for at vie os, Præst,“ raabte hun, „ham og mig, mig og ham, se, min Brudebuket er helt udsprungen!“

„Det er bare gale Jeanne,“ sagde den gamle Kone, „hende gør de ingen Fortræd, hendes Kæreste blev skudt i Huset der, det mistede hun Forstanden over og gaar nu og vander og kysser hans Blod, den Fjante.“

Joseph standsede og slog Korsets Tegn foran denne blødende Ruin, overrislet af levende Hjerteblod, der endnu ikke fik Tid til at levne.

Joseph ilede videre. Lidt længere frem saa han dog et smukt Syn mellem de uddøde Husrækker med skarpe Glasskaar spækket ind i alle Gaardmure. To gamle Mennesker, en Mand og en Kone, kom frejdigt gaaende midt ned ad Hovedgaden, Manden havde lagt sin Arm om Hustruens Skulder, de standsede læst og her, nikkede venligt op til et lukket Hus, raabte noget, modtog Svar, saa gik de videre.

„Det er gamle Christinaceis,“ hviskede Konen til Joseph, „dem gør heller ingen Fortræd, de har ikke en eneste Fjende i den hele Egn, og nu gaar de omkring og henter Børn og saarede hjem, for at pleje dem i deres Hus henne ved Kirken, og der er endnu Fristed for os alle, — forgangen var det dog nær gaaet dem galt.“

„Hvorfor?“ spurgte Joseph.

„De havde fundet della Roccas sidste Søn saaret udenfor Byen og bar ham hjem, men da de andre hørte det, beløjede de Huset om Natten og forlangte ham udleveret.“

„Og saa?“ spurgte Joseph.

„Saa trængte de gamle Lys inde i Stuen og lukkede Vinduerne op paa vid Gab, indenfor laa den saarede synlig for dem alle med et Kors paa brystet, selv stod de ved hans Side, hver med hans Haand i sin og sang Daabssalmen over ham.“

„Og saa?“ spurgte Joseph.

„Saa blev alle Bøsserne borte, og lidt efter listede Fjenderne deres Vej,“ sagde Konen mut, „men min Søn skød de.“

Joseph saa mod Himlen, det var, som om han pludselig anede Lys i dette Mørke, øste Mod og Tillid paany. Da han naaede hen foran de to gamle, bøjede han sig dybt for dem med korslagte Hænder og skyndte sig videre.

I Øvrigt saa Joseph ingen andre levende Væsener i denne fordem saa livlige og smukke By, jo, i Skyggen foran Gæstgiveriet sad en Flok Gendarmere, spillede Tærning, drak Vin og bandede deres Skæbne, at være forviste i Maanedere til denne Egn. Da de saa Joseph, rejste en Gendarm sig og rakte ham et Glas Vin.

„Hvorhen saa hastig, ærværdige Fader,“ raabte han, „I kommer tidsnok til at komme for silde, nu er her snart ikke flere at begrave.“

Midt i Byen laa Kirken paa en Forhøjning, den var lukket, Jernstænger spærrede Vinduer og Døre, Pavens store Segl var anbragt paa Indgangsporten, Bandstraalen havde ramt Egnen. Ordet, Gudsmaningen, lød ikke længer her, Livets højeste Ide, det gode, var bukket under hos dette il den raa Naturlilstand tilbagefaldne Folk, hvis utøjlede Lidenskaber blev til dyrisk Lyst. Alle var en Fare for alle, alle førte Krig mod alle, Livet var her kun Dødens Bytte, Broderskabet, — Humanitetens fremelskede Gode, var kun Næstehad, Drømmen, Poesien havde forladt denne Jordbund. Naturbudet, „Jeg alene mod eder alle,“ herskede uindskrænket, der som her, som alle Vegne, hvor Kærlighedslærens Goder er forjagede med Vold, Egenkærlighed og Ondskab.

Til sidst havde Kirken nødtvungen givet tabt. Maaske ikke for Alvor, kun for ved dette yderste Magtmiddel, Bandstraalen, at fremskynde Lidenskabskrisen. De vise Kirkefædre haabede maaske, belærte af Historien, at denne Krise engang naaet, der som her, som saa ofte vilde slaa over i sin egen Modsatning og saaledes fremkalde, hvad ikke Bønnen eller Overtalelser havde formaat. Derfor var det nødvendigt af alle Ord forstummet i den døde Landsby.

Nogle havde forenet sig i de spredte Huse, kun af rent praktiske Hensyn, for ikke at gaa til Grunde, for at formindske Faren for sig og sine, medens de saa meget kraftigere slog løs paa de andre, ikke saa meget af Had, som for at sikre eget Liv.

Siden Ordet forstummede, syntes Frygten og Raseriet at være tiltaget; med det var umærkeligt enhver Tryghedsfølelse gledet ud af Tilværelsen, Savnet af det højere Hjertelivs Virkemiddel var vel ikke føleligt til Stede for disse mandhaftige, ubefæstede Mennesker, men Hadet og Bagvaskelsen flammede nu ubindret som Isregionens Nordlys rundt hele Synskredsen med sit blodfarvede Regnbuespil og bragte selve Solen i Glemme.

Sidste Gang Kirkedøren stod aaben i Casamacciolo, haendte der noget meget sørgeligt. Ærkebispens fra Ajaccio var i egen Person til Stede, ledsaget af et anseligt Følge højtstillede Prælater fra Fastlandet. I otte samfulde Dage havde de opsendt Bønner foran Højaltret, medens Kordrenge svang Røgelsekar, saa den blaa Røg stod ud af alle Kirkens Aabninger. Indenfor lød Kirkesangen, Orgel-orkesteret var fuldtalligt, Violin, ja selv Fløjten tonede frem mellem Messerne, og alle Skriftestole stod aabne med Præster i fuld Ornat ventende i hver Stol.

Men der gik ingen ind i Kirken, og alle Skriftestole forblev tomme, Musikken og de smukke Ord døde hen i en tom Kirke.

Præsterne opgav alligevel ikke Haabet, deres blanke Pander og opladte Øjne lyste gennem Røgelsedampen spejdende og ventende, saa mange Messer og saa megen Røgelse er der vist aldrig paa gang før eller senere steget op fra en korikansk Kirke.

Præsterne gik ogsaa i Besøg i de dukkede Huse, for at paavirke Sindene hjemme, de mødtes af haanske og spottende Blikke.

„Kirken er et forældet System,“ svarede en belæst Bonde. „I mener vist, det kan være godt nok til os, hvad de lærde for længe siden er kommen ud over nede i de store Stæder, nej Tak, jeg er min egen Gud.“

Skriftestolene forblev tomme, og Præsterne blev ved at haabe og bede, blot nogle, blot een eneste vilde møde til Skrifte, var meget vundet, at skrifte halvt er en Dødsynd, som ingen Korser begaar, at skrifte helt, at aabenbare den hele befalede Elendighed var et Nøglehul for Lyset ind i disse Fortvivlelsens og Hadets Løngange, — blot en eneste Skriftestols Løntime mellem Lyset og Mørket, det var det, alle disse Fædre nedbad med oprakte Hænder.

Men der kom ingen skrifte.

Den ottende Dag skete der noget uøret, der tvang Langmodigheden til at vende sig bort fra den ulykkelige Stad.

Allerbedst som Ærkebispens stod for Alteret omgivet af sine Præster, og Kirkesangen glønte, at den tilhørte Jorden i al sin Dejlighed, sprang en solbrun, halvnuget Korser ind gennem den aabne Dør, Blodet strømmede over hans Ansigt fra et Saar i Panden, han vaklede, segnede ned foran Bispen og bad for sit Liv.

Mandens Dødsfald stod i Kirkedøren, 19-

vende, med dragen Dolk. Betænkningen var dog kun kort, med et Spring stod han midt blandt de forfærdede Fædre. Bispen strakte sin Krumstav over den knælende, Forfølgeren skubbede den til Side, stødte sin Kniv i den saarede Ryg, en Gang, to Gange, bukkede sig som for rigtig at nyde sit Offers Klageskrik og flygtede som en ryggesløs, medens den døende hvilede ved Bispens Bryst.

De to var de eneste, som søgte ind i Kirken. Efter denne Udaad blev den lukket.

Da Joseph naaede op foran den, standsede han med rynkede Bryn. Der stod et Fugleskræmsel udenfor den stængede Port; det var iført sorte, flagrende Laser, et menneskeligt Dødningshoved med to Tandradler lyste i Solskinnet, ud mellem Tænderne hang en lang, højrd, kløftet Klud, og paa Snur paa Kraninet havde man med forsoren Galgenhumor sat en violet Ærkebispekalot.

„Forvildede himmelske frafaldne,“ udbrød Joseph, mens Taarerne strømmede over hans Kinder, „I kære Stakler.“

Han gik hen og tog Skræmmebilledet bort.

Den døde Landsby laa hen i Solbadet; uden at den vidste det, var en frisk Luftning brudt ind over den, en Salmetone, blid, stille, uden Orkestertrommae laa sitrende i Luften.

Enken turde ikke følge Joseph længer end hertil, hun vilde heller ikke. Joseph gik alene ned i den mennesketomme By. Alle Skodder var lukkede, i Sprækkerne blinkede Bøsseløb.

Nu begyndte Joseph sin Vandring fra Hus til Hus. Efter nogen Overvejelse begav han sig ned til de færgeste Udbyggerhuse, hvor Nøden var størst og Hadet mindst personligt. Forgæves. Hadet var gaaet i Fagforening, men der var ingen Arbejdsgiver, der gjorde Lock-out, og her var ingen Arbejdere, som strejkede. Overalt mødte han mørke, ligeegyldige Miner, højst lidt Mistro og det samme Udraab:

„Dersom du blot vidste!“

„Vidste hvad?“

„Ja, dersom du blot vidste,“ det var det hele.

Efterhaanden gæstede Joseph hvert Hus i den døde By, og det viste sig, at den med Rette bar sit Navn; bag mange af de lukkede Skodder fandtes ikke mere Indvaanere, de fleste var dragne anden Steds hen, nogle for Bly og Staal, andre var flygtede.

Den oprindelige Aarsag til denne Elendighed syntes forlængst glemt. Hver Uge, ja ofte daglig haendte nye Rædselsgerninger og Forhaanelser, som bragte de foregaaende Dages i Glemme.

Joseph indsa, at skulde noget opnaas, maatte han travle hele denne Øgleknude op fra Bunden. Han forskede, frittede, overalt det samme Svar efter en opramsat Række af Anklager.

„Dersom du blot vidste!“

Et Sted sad en sortklædt, barnløs Enke ved sin tomme Arne, kun en Stribe Sollys faldt ind gennem de stængede Skodder. Konens Blik lyste Joseph i Møde som en syg Grib, og Hænderne laa krogede i hendes Skød som magre Rovfuglekjør. Han havde endelig udfundet, at denne barn- og taaløse Moder var en af de første, der gav Anledning til Striden, og at hun endnu kun levede for sit Had som et forstenet Monument, hvis Hjerte først tog til at banke, naar Vendettaens Dødskløkke i dumpe Slag lød over Byen, Morgen og Aften, Aften og Morgen.

Da Joseph fik Adgang til denne Kvinde, fæstede hun sit langsomme, blinkende Blik paa den lille Pater uden at spørge, alene en haanlig Dirren i Mundvigerne røbede hendes Tanke.

„Hvorfor slog din Søn Colonnas to smaa Børn ihjel?“ spurgte Joseph blidt.

Enken rejste sig, de kaldte hende Kejserinden i hendes Velmagtsdage. Med et gurglende Glædesudbrud traadte hun fast i Gulvet paa en lille, smal, nervøs Fod, der alene havde overlevet og baaret denne menneskelige Ruin.

„Velsignet være min Søn, han hviler som Sejrherre i sine Fædres Grav, vore sidste Slægtninge er nu ude for at hæve ham, ja, dersom Gud vidste?“ udbrød hun og saa mod den smalle Lyssprække med sit dødsyge Glenteblik.

Joseph var alle Dage vant til at se i Mørke, han saa en uret Majsseng, en kold Arne, paa Bordet laa Enkens Skindpung henslængt, gabende tom.

„Vidste hvad?“

„Har du ikke hørt den Smædevisen de synger om mig?“

„Fru noble-mere har Suppe kogt, Suppe paa en eneste Knok, Fru noble-mere er en dygtig Kok, for der blev Suppe mer end nok, nok, knokkekokenok!“

Hører du, det sang Colonnas fordømte Yngel udenfor min Dør, den Suppe blev af deres eget Blod — nu synger de ikke mere, de søde smaa, — ha, ha!“

Konen begyndte igen at fremramse sit Smædevers ensformigt og tonløst, som om det havde brændt alle andre Ord ud.

Joseph havde til sidst gæstet hvert Hus i Egnen. Striden syntes opstaaet for otte Aar siden, da to Familiefædre gravede sammen ved et Kommunearbejde. Den ene bød en Pris Tobak, den anden tog imod den, nøs, spyttede og mente, at det var en daarlig Tobak, det ene Ord tog det andet.

(Fortsættes.)

Kvittering.

Til den fore. danske ev. l. Kirkes Børnehjem. For kvitteret se Bbl. Nr. 46 \$1974.05. Weeping Water, Nebr., C. Ankersens Børn \$2.20. Lyons, Nebr., Mrs. Niels Hansen \$6 Geneva, Minn., Godt Haab Menig. S.S. \$6.85. Winnetoon, Nebr., Bethesda Kv. \$10. Flaxton, N. Dak., Lydia Christensen \$1; Gertrude Christensen \$2 Council Bluffs, Ia., Jens Jensen \$5. Blair, Nebr., Esther Sørensen \$5, Elnora Sørensen \$2 til Elk Horn-Hjemmet \$7.00. Oakland, Calif., Vor Fr. Mgh.s Kv. \$20. Cedar Falls, Ia., en unævnt \$5.00. Dane Valley, Mont. Y. P. Society \$20. Suring, Wis., Elsworth, Francis, Norman, Myrthle, Harold og Esther Ankersen hv. \$1 \$6. Sleepy Eye, Minn., St. Joh.s Mgh.s Kv. \$10. Tilsammen \$2075.10. Kassebehold fra sidste Aar \$1647.97. Udbetalt i dette Aar \$4608.67. Underskud i Kassen \$885.60. Otto Hansen. Blair, Nebr., den 19. Nov., 1919.

BØGER TIL JULEN.

Julegranen 1919.

Julehefte for Danske i Amerika. Med Bidrag fra flere af vore egne Præster (Se Omslagets fjerde Side.) 50 Cents.

Julebud til gamle og unge.

Fortællinger, Digte og Betragtninger til Brug som Julelæsning i Hjemmet. En smuk Gavebog. 50 Cents.

Et Juledigt.

Et overordentlig smukt og lødigt Digt af H. C. Frederiksen. 25 Cents.

Julebøger for Børn.

Elses Juleferie	.15
En Julereise	.20
Julefortællinger for Børn	.10
Julebog for Børn I	.10
„Ere være Gud!“	.10
Fred paa Jord!	.25

May Allen's Christmas Tree.

A pretty booklet with pictures, stories and verses for the little ones. Designed especially for use as a gift to children in Sunday Schools at Christmas time. Colored cover beautifully printed in red and green. Price 10 cts. each. \$1.00 per Dozen, \$7.00 per 100.

Glory to God!

A new gift book for little folks. The story is well known to Danish reader's as „Lille Marias Juletræ.“ Printed in large type on heavy paper and illustrated with original drawings. A book that is sure to please. Price 25 cents.

Select Readings.

Five short stories suitable for use at young people's and aid society meetings. Price 25 Cts.

The Easter-Lily.

An English version of Grundtvig's beautiful poem „Paaskelilien“ by Dr. Alexander Marlowe. Large, clear type. High grade paper. Ornamental cover. Price 25 Cents.

Julegranen 1919.

Indeholder bl. a. følgende:

- Adam Dan: Julen efter Verdenskrigen. Digt.
- S. D. Rodholm: Tiden rinder, Verden svinder.
- Gunnar Engberg: Ungdomsliv i Danmark.
- Alfred E. Sørensen: Julen i Pont a Mousson, Frankrig.
- E. S. Rosenberg: Prøve-Lykken. Fortælling.
- Karl Marg: Tid. Et Digt.
- J. Christian Bay: Et Besøg ved Onkel Toms Hytte.
- P. S. Vig: Min første Jul i Amerika.
- Carl Hansen: Sin Moders Søn.
- E. V. Eskesen: Old Glory. Digt.
- V. S. Jensen: Amerikas Flag.
- A. Th. Dorf: Paa Farten. Fra Fangelejrene i England.
- L. Slamborg: Vest-Nord-Vest.
- Tre danske Julebøger i engelsk Oversættelse. Ved S. D. Rodholm, Jane Campbell og Thyra Westergaard.
- J. Nøllemann: Musik til Jenny Blicher-Clausens „Der bor en lille Pige.“
- M. N. Andreasen: Nytaar.

De fleste af disse Bidrag illustreres med fortrinlige Billeder. Desuden bliver der helsides Farvetryk osv.

Hefet udkommer i sædvanlig Størrelse og endnu i Aar til den gamle Pris 50 Cents, Netto portofrit.

Partipris opgives paa Forlangende. Indsend Bestilling i god Tid til

Danish Luth. Publ. House,

Blair, Nebr.

The Annex

122 Evangelical Hymns, translated and original

for use in Lutheran churches and homes.

Paper cover 15 Cents
Boards 25 Cents

Sample copies sent for examination and quantity prices quoted upon request from pastors and teachers.

Dan. Luth. Publ. House,
Blair, Nebr.